

ken er Adgang for Lys eller Luft, en femte Seng. I dette ene Værelse bor en Mand og hans Hustru og 8 Børn. Der sover de hver Nat alle, der er de hver Dag — hvis de kan holde ud at være der. Nu spørger jeg: Hvem kan vente sig, at Børn bliver i et saadant Hjem? Hvorledes er det til at undgaa, at disse Børn stadig driver ned paa Gaden, i Rendestenen, til alt det, der er at lære paa Gaden? Hvorledes kan det undgaaes, at de lejlighedsvis fristes af Automaterne? Hvorledes kan det undgaaes, at disse Børn kommer til at skulke, naar deres Mo'r skal paa Arbejde, og deres Fa'r er paa Arbejde, og 8 Børn er overladte til sig selv, og en Del af dem selv skal sørge for at komme i Skole til rette Tid? Hvem kan undre sig over, at unge Mænd og unge Kvinder, der har saadan skammelige Huler at ty til, søger Gadens Glæder og falder for de Fristelser, en ung Pige eller en ung Mand falder for i en Storby? Nej, jeg siger: her har Samfundet Skylden! Naturligvis, det vil jeg ikke lægge Skjul paa — dette er en ganske objektiv Skildring — jeg ved meget godt, at Arv forudbestemmer i høj Grad. Men efter at jeg har set, hvad jeg har set, er jeg rigtignok kommet til at erkende, at det kun er et Under, at der ikke er mange flere Tusinder, der kommer paa gale Veje. Det er os selv, der udklækker Skulkere. Det er os selv, der driver Børnene paa Gaden til deres smaa Forseelser. Det er os selv, der driver de unge Mænd og de unge Kvinder ind i de Lovovertrædelser og samfundsmæssige Forseelser, de gør sig skyldige i, for den allerstørste Parts Vedkommende. Det er Sandheden!

Dette Hjem led yderligere under Forsørgerens personlige uheldige Egenskaber, Forsørgeren, som ikke passer sin Familie. Tænk nu, hvad Samfundet saa kræver af saadan en Kvinde! Hun skal, til Trods for at hendes Mand ikke bringer hende Penge, til Trods for at han bestandig kommer beruset hjem, holde sammen paa Familien og overfor Samfundet svare for, at Børnene vokser op som flinke Børn. Jeg gad nok se den i denne Forsamling, der ikke vilde segne under en saadan Byrde som den, Samfundet har lagt paa den Kvinde og lægger paa Tusinder andre Kvinder. Det var for mig særlig trist at komme paa dette Sted, og jeg vil give dette lille Livsbillede, for at det høje Ting kan se, hvor alvorlige disse Spørgsmaal er. Paa dette Sted sagde Konen, som var en af de elskeligste Kvinder, jeg nogen Sinde har talt med — hun havde det skønneste Par Øjne, jeg næsten har set paa noget Menneske —, hun sagde til mig: Vi ønsker alle sammen hver Dag, at min

Mand skal dø. Tænk Dem en Familie, hvor Hustru og Børn aabent udtaler Ønsket om, at deres Forsørger maa dø! En Nat gik han ud i Køkkenet i bar Skjorte og faldt om, og saa siger Konen, talte vi med hinanden om, at nu var dog vist Fa'r død. Det var Familiens højeste Ønske. Se, i en saadan Familie gaar det ikke altid blidt til, der kan naturligvis let opstaa ægteskabelig Strid. Hvad tror nu det høje Ting, der saa gaar for sig, og hvad oplever Børnene saa? Hvilke Forhold vi ved vor Boligpolitik, ved vor Samfundspolitik, ved den konservative Samfundsfølelse tvinger Mennesker til at leve under, ja, det har jeg rigtig forstaaet af en lille Oplysning, jeg fik. Der havde en Gang været en ægteskabelig Strid, og efter at den var udspillet, kunde Hustruen den næste Dags Morgen ikke finde sine Knive. Hun kunde ikke begribe, hvor Knivene var blevet af. Endelig kom hun til at sige det, saa hendes voksne Søn hørte paa det, og saa sagde han: Knivene er her Mo'r — og saa gik han hen og trak Knivene frem af Sengen. Se, saadan er det gaaet til i den Familie, at en stor Dreng efter en Strid mellem Faderen og Moderen har følt sig nødt til at stikke Familiens Knive ind i sin Seng, for at ikke det forfærdeligste skulde ske. Se, det er ikke disse Mennesker, der har Ansvaret for disse forfærdelige Tilstande, men det er Samfundsmagten, og det største Ansvar falder paa det Parti, som her i København har været en Hindring for, at man i Tide fik raadet Bod paa disse frygtelige Ulykker, og Ansvaret falder endnu den Dag i Dag paa ethvert Parti, der vil modsætte sig, at Staten paa en tilstrækkelig kraftig Maade kommer Kommunen til Hjælp, saaledes at den fyldestgørende kan faa rømmet op i disse forfærdelige Hjem og faa givet Menneskene virkelige, ordentlige Hjem til Erstatning. Først naar Samfundet har gjort sin Pligt, først naar Samfundet kan sige: „Dette Barn forser sig til Trods for, at vi har draget Omforg for det“, først da har Samfundet den ideelle Ret til at tage det fra Forældrene og gribe straffende og vejledende ind.

Saaledes kan man gaa fra Gade til Gade, fra Kvarter til Kvarter, hvad jeg ikke skal skildre, for det vilde kræve for lang Tid af det høje Tings knappe Tid nu. Men gaar man to Minutters Gang i den rigtige Retning, saa kan man fra disse forfærdelige Huler komme til de pragtfuldeste Palæer. Jeg har været inde i de frygteligste Huler i Prinsensgade, været inde og set Børn overladte til sig selv, hvor der ikke var